

Праця неповнолітніх

Сьогодні досить багато дітей бажають працювати влітку, під час канікул або поєднуючи навчання з працею. За законом **не допускається прийняття на роботу осіб молодше шістнадцяти років** (ст. 188 КЗпПУ). Як виняток, за згодою одного із батьків або особи, що його замінює, можуть прийматись на роботу особи, які досягли **п'ятнадцяти років**. Тому у Кодексі законів про працю України є уточнення, що для підготовки молоді до продуктивної праці допускається прийняття на роботу **учнів** загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних і середніх спеціальних навчальних закладів для виконання легкої роботи, що не завдає шкоди здоров'ю і не порушує процесу навчання, у вільний від навчання час по досягненні ними **чотирнадцятирічного віку за згодою одного з батьків** або особи, що його замінює. Тому, якщо Вам не виповнилось 16 років і при прийнятті на роботу від Вас **не вимагають дозволу батьків на працевлаштування** – така праця є незаконною і Ваші права не захищатимуться.

Неповнолітні, у трудових правовідносинах **прирівнюються у правах до повнолітніх**, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці **користуються пільгами**, встановленими законодавством України (ст. 187 КЗпПУ).

Неповнолітні працівники мають право:

- на **скорочену тривалість робочого часу** (ст. 193 КЗпПУ):
 - у віці 16 – 18 років – 36 годин на тиждень;
 - у віці 15 – 16 років (для учнів віком 14 – 15, які працюють у період канікул) — 24 години на тиждень (ст. 51 КЗпП);
- **щорічні відпустки** працівникам віком до вісімнадцяти років надаються у зручний для них час. Щорічні відпустки повної тривалості у перший рік роботи надаються за їх заявою до настання шестимісячного терміну безперервної роботи на даному підприємстві, в установі, організації (ст. 195 КЗпП).
- на виплату **заробітної плати за скороченої тривалості щоденної роботи в такому самому розмірі, як працівникам відповідної категорії за повної тривалості щоденної роботи.**(ст. 194 КЗпПУ);
- оплата праці учнів загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних і середніх спеціальних навчальних закладів, які працюють у вільний від навчання час, здійснюється пропорційно відпрацьованому часу або залежно від виробітку. При цьому роботодавцям дозволено встановлювати їм доплати

до заробітної плати, розмір яких є пропорційним скороченню робочого часу за тиждень.

Неповнолітніх працівників не мають права залучати:

- до виконання важкої роботи зі шкідливими та небезпечними умовами праці, до роботи в нічний час, у вихідні дні, а також до підземних робіт ([ст. 190, ст. 192 КЗпПУ](#));

- до надурочних робіт, підймання і переміщення предметів, маса яких перевищує встановлені граничні норми ваги.

Законодавство висуває вимогу приділяти особливу увагу здоров'ю неповнолітнього працівника як під час прийняття його на роботу, так і безпосередньо під час роботи. Зокрема, положення [ст. 191 КЗпП](#) вимагають від роботодавця приймати на роботу неповнолітніх лише **після попереднього медичного огляду**. А у подальшому, до досягнення 21 року, такі особи **щороку** підлягають обов'язковому медичному огляду.

Звільнення працівників молодше вісімнадцяти років з ініціативи роботодавця допускається, крім додержання загального порядку звільнення, тільки **за згодою** районної (міської) служби у справах дітей ([ст. 198 КЗпП](#)). Батьки а також службові особи мають право вимагати звільнення неповнолітнього, якщо продовження роботи загрожує здоров'ю неповнолітнього або порушує його законні інтереси.

Отже, якщо Вам від 16 до 18 років, у Вас є бажання і можливість працювати у вільний від навчання час, Ви можете звернутись до міського чи районного Центру зайнятості населення, де Вам запропонують працевлаштування. Якщо Вам від 15 до 16 років, до Центру Вам необхідно звернутись разом із батьками.